

Taristuministri määruse „Majandus- ja taristuministri 3. märtsi 2023. a määruse nr 13 „Korterelamute energiatõhususe toetuse tingimused“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse atmosfääriõhu kaitse seaduse § 161 lõike 3 ja § 182¹ lõike 5 ning perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel.

Määrus on koostatud taristuministri määrusena, kuna peaministri 12.08.2024. a korralduse nr 88 „Ministrite pädevus ministeeriumi juhtimisel ja ministrite vastutusvaldkonnad“ punkti 11 kohaselt kuulub elamumajandus taristuministri vastutusvaldkonda.

Muudatusega pikendatakse projekti abikõlblikkuse perioodi 12 kuu võrra. Muudatuse eesmärk on tagada toetuse andmise eesmärkide ja tulemuste saavutamine. Kavandatav tähtaeg jääb Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) § 15 lõike 1 punktis 2 sätestatud tähtaja piiresse.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja koostas Kliimaministeeriumi ehituse ja elukeskkonna osakonna peaspetsialist Kaie Kunst (tel 625 6366, e-post kaie.kunst@kliimaministeerium.ee). Eelnõu õigusekspertiisi tegi Kliimaministeeriumi õigusosakonna jurist Rene Lauk (rene.lauk@kliimaministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja toimetas keeleliselt Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Inge Mehide (inge.mehide@justdigi.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest punktist.

Punktis 1 sätestatakse projekti abikõlblikkuse tähtpäevaks 31. detsember 2028.

Määruse § 11 lõike 3 kohaselt tuleb toetuse saajal projekti tegevused lõpetada hiljemalt 31. detsembril 2027.

Ühendmääruse § 15 lõike 1 punkti 2 kohaselt peab projekti abikõlblikkuse periood jääma ajavahemikku 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2029.

Ülaltoodut arvestades on põhjendatud projektide abikõlblikkuse perioodi pikendamine rakenduskava abikõlblikkuse perioodi piires, s.o kuni 31. detsembrini 2028. Toetuse andmise tingimuste väljatöötamisel sätestatud nn puhveraja vabastamine annab toetuse saajatele piisava aja toetatavate tegevuste lõpetamiseks ja tulemuste saavutamiseks.

Punktis 2 kavandatakse muudatused määruse lisas.

Lisa punkti 1.1 täiendus tuleneb turuosaliste tagasisidest, et pakkujatel oleks võimalikult kiiresti võimalus teada saada ostumenetluse edasisest staatusest. Täienduse kohaselt tuleb pakkujaid teavitada ostumenetluses tehtud toetuse saaja otsusest, sealhulgas nii pakkuja edukaks tunnistamise otsusest kui ka kõigi pakkumuste tagasilükkamise otsusest, kui selline otsus tehakse, hiljemalt 10 kalendripäeva jooksul vastava otsuse tegemisest arvates.

Lisa punkti 1.2 muudatuse eesmärgiks on tagada, et kõigil pakkujatel on võimalikult kiiresti võimalik saada ühetaoline info ja hinnata selle alusel vajadusel oma pakkumuse edukaks osutumise tõenäosust. Pakkumuste avamise protokoll koostamine 3 kalendripäeva jooksul arvates pakkumuste esitamise tähtajast tähendab, et kõigile pakkujatele avaldatakse riigihangete registri kaudu üksnes pakkujate nimed ja pakkumuste kogumaksumused, pakkumuste läbitöötamist pakkumuste avamise protokoll ei eelda. Juhul, kui hiljem selgub, et pakkumusi on vajalik kohandada, avaldatakse pakkumuste avamise protokoll uuesti kõigile pakkujatele, kajastades selles pakkumusi kohandanud pakkujate nimed ja kohandatud pakkumuste maksumused.

Lisa punkti 1.5 muudatus tugineb praktikas tõusetunud vajadusele ja turuosaliste tagasisidele. Rakendusüksuse korraldatavates ostumenetlustes, juhul kui korteriühistu on volitanud rakendusüksuse enda eest ostu korraldama, on juba olnud kasutusel 30 kalendripäevane tähtaeg pakkumuse esitamiseks. Muudatusega ühtlustatakse praktikat, kuid samas luuakse ka selgesõnaline ja ühetaoline piisav aeg pakkumuse esitamiseks. Lisaks, juhul kui ostumenetlus tuleb lõpetada ilma lepingu lõpetamiseta, võib uuesti korraldatavas ostumenetluses olla pakkumuste esitamise tähtaeg minimaalselt 14 kalendripäeva.

Lisa punkti 1.15 muudatusega luuakse võimalus projekteerimis- ja rekonstrueerimistööde ostus sõlmitud lepingu alusel põhjendatud vajadusel (nt kolmandatest osapooltest sõltuvad asjaolud, kooskõlastused ehitusprojekti osadele jms) ehitusprojekti lõpliku üleandmise tähtaega pikendada. Projekteerimis- ja rekonstrueerimistööde lõpptähtaeg ei muutu ning isegi juhul, kui ehitusprojekti ei ole võimalik lõplikult üle anda 6-kuulise perioodi sees arvates lepingu sõlmimisest, tuleb rekonstrueerimistööd lõpetada siiski ostus ettenähtud ajaks. Muudatus ei pikenda lepingu lõpptähtaega.

Lisa punktis 3.2 täpsustatakse, kuidas määratletakse peatöövõtjat ning kuidas teostatakse samaväärse ehitustöö kontrolli. Peatöövõtja määratlus on samastatud Vabariigi Valituse määruses "Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ehituses" peatöövõtja definitsiooniga, kes on sätestatud kui ehitusettevõtja, keda ehitise omanik on määranud juhtima ja korraldama ehitustöid ehitusplatsil. Samaväärse ehitustöö teostamist kontrollitakse üleandmise-vastuvõtmise akti või ehitisregistri andmete alusel. Kvalifitseerimistingimus, s.o kogu punktis 3.2 sätestatud tingimus kantakse üle riigihangete elektroonilisse registrisse kvalifitseerimistingimuse alla, toetuse saaja ega tema esindaja ei hakka ise määratlema ja summaga sisustama tingimuse alguses toodud maksumuse määra. Tingimus tähendab, et kvalifitseerumiseks peab pakkuja olema teostanud samaväärse ehitustöö, mille väärtus on vähemalt pool konkreetse ostu eeldatavas maksumusest. Konkreetse ostu maksumus on riigihangete registris alati määratud. Juhul, kui ostu eeldatav maksumus on nt 1 miljon eurot, kvalifitseerub pakkuja siis kui tema varasem samaväärne ehitustöö on vähemalt 500 000 eurose maksumusega.

Lisa punkti 3.3 täpsustus ei muuda senist kohustust kasutada eduka pakkuja meeskonna liikmetena näidatud isikuid ka tegelikult ehitustöodes osalejatena, kuid turuosaliste soovil on vastav kohustus varasemast veelgi selgemalt lahti kirjutatud. Eeldatakse, et objektijuht osaleb ja viibib ehitustööde käigus kohapeal, projektijuht ja muud pädevad spetsialistid osalevad tööde teostamisel vastavalt neid puudutavate ja nende pädevust nõudvate tööde teostamisele, kuid

nende kaasatus peab kajastuma ehitusdokumentatsioonis- nt ehituspäevikutes ja/või ehituskoosolekute protokollides. Juhul, kui edukas pakkumuses näidatud meeskonna liige on asendatud teise isikuga, peab sellise isiku pädevus olema algselt pakkumused näidatud meeskonnaliikmega samaväärne.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), ja määrusega (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231, 30.06.2021, lk 60–93).

4. Määruse mõju

Eelnõuga pikendatakse projekti abikõlblikkuse perioodi 31. detsembrini 2028 ja täpsustatakse ostumenetluse korda. Muudatusel on positiivne mõju meetme eesmärkide saavutamisele, tagades projektide lõpetamise.

Otsene mõju elu- ja looduskeskkonnale, regionaalarengule ning laiemalt majandusele tuleneb toetusest, mitte eelnõust, mille mõju on pigem kaudne. Muudatus aitab kaasa toetuse andmise eesmärkide saavutamisele.

Määruse rakendamisega ei kaasne olulist mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, sotsiaalvaldkonnale, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele ega muud otsest või kaudset olulist mõju.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega -tulusid ega -tegevusi kohaliku omavalitsuse üksustele ega riigile.

Meedet rakendatakse ÜSM-i artikli 95 kuludest sõltumatu rahastamise põhimõttel ja ühendmääruse § 47 lõike 1 alusel. Nimetatud rahastamisskeem puudutab toetuse maksmist liikmesriigile, toetuse saaja jaoks rahastamisskeem ja toetuse maksmise viis ei muutu.

Meetme rahastamiseks on ette nähtud ühtekuuluvuspoliitika fondide vahenditest perioodiks 2021–2027 EL-i toetust 330,9 mln eurot. Euroopa Liidu toetuse osakaal on 40% ja toetusele lisandub toetuse saaja omafinantseering.

2025. aasta taotlusvooru eelarve on 80 mln eurot, millele lisandub toetuse saaja omafinantseering. Riiklik kaasfinantseering puudub.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvigruppide kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi vahendusel kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele ning arvamuse avaldamiseks Eesti Korterühistute Liidule, Eesti Korterelamute Rekonstrueerimise Tehniliste Konsultantide Liidule, Eesti Ehitusettevõtjate Liidule, Eesti Ehituskonsultatsiooniettevõtete Liidule ja Eesti Puitmajaliidule.